

„VARAUKSEN“ SANKARIT ¹¹⁰

Vastikään saamamme hra Potresovin ja kumpp. aikakauslehden, „Nasha Zarjan”, kymmenes vihko sisältää sellaisia hämmästyttäviä näytteitä yliolkaisesta, oikeamminkin periaatteettomasta Leo Tolstoin arvioimisesta, että niitä on pysähdyttävä tarkastelemaan heti, vaikkapa vain lyhykäisesti.

Tuossa on Potresovin sotajoukkoon kuuluvan uuden soturin V. Bazarovin kirjoitus. Toimitus on eri mieltä tässä kirjoituksessa olevista „erinäisistä väittämistä”, mutta ei tietenkään mainitse, mistä väittämistä on kysymys. Sitenhän on paljon mukavampaa puolustaa sekasotkua! Mitä meihin tulee, niin meidän on vaikea osoittaa tuosta kirjoituksesta sellaisia väittämiä, joista hituisenkin verran marxilaisuutta arvossa pitävä henkilö voisi olla suuttumatta. „Uupunut ja veltostunut, eräänlaiseksi muodottomaksi henkiseksi ja siveelliseksi loaksi muuttunut ja henkisen rappeutumisen äärirajan saavuttanut sivistyneistömme”, kirjoittaa V. Bazarov, „on yksimielisesti tunnustanut Tolstoin — koko Tolstoin — omaksitunnokseen”. Se ei ole totta. Se on fraseologiaa. Sivistyneistömme ylipäänsä ja muun muassa „Nasha Zarjan” sivistyneistö muistuttaa hyvin suuresti „veltostunutta”, mutta mitään „yksimielisyyttä” Tolstoin arvioinnissa sen taholta ei ole ilmennyt eikä ole voinutkaan ilmetä, *koko* Tolstoita se ei ole milloinkaan arvioinut eikä ole voinutkaan arvioida oikein. Ja nimenomaan yksimielisyyden puuttumista peitelään aito vilpillisellä, „*Novoje Vremjan*” arvoa täysin vastaavalla „omatunto”-fraseologialla. Bazarov ei taistele „lokkaa” vastaan, vaan suosii lokaa.

Bazarovin „tekee mieli muistuttaa eräistä epäoikeudenmukaisuuksista (!) Tolstoin suhteen, joihin Venäjän intelligentit yleensä ja varsinkin me eri suuntausten radikaalit olemme syllistyneet”. Tässä on totta vain se, että Bazarov, Potresov ja kumpp. ovat nimenomaan „eri suuntausten radikaaleja” ja siinä määrin riippuvaisia yleisestä „loasta”, että aikana, jolloin mitä anteeksiantamattomimmalla tavalla ollaan vaiti Tolstoin maailmankatsomuksen perimmäisistä epäjohdonmukaisuuksista ja heikkouksista, he juosta kipittävät liehakoiden „kaikkien” jäljessä ja huutavat „epäoikeudenmukaisuudesta” Tolstoita kohtaan. He eivät halua huumata itseään „sillä keskuutemme erittäin laajalle levinneellä huumausaineella, jota Tolstoi nimittää „kiistan kiukuksi””, — nuo ovat juuri niitä puheita, niitä veisuja, joita kaipaavat poroporvarit, jotka äärettömän ylenkatseellisesti kieltäytyvät kiistasta, kun on puolustettava kokonaisuudessaan ja johdonmukaisesti joitakin, millaisia tahansa, periaatteita.

„Tolstoin perusvoima onkin juuri siinä, että hän, joka on käynyt läpi nykyajan valistuneille ihmisille tyypillisen rappeutumisen kaikki vaiheet, osasi löytää synteesin...”. Se ei ole totta. Nimenomaan synteesiä Tolstoi ei osannut tehdä tai oikeamminkin ei voinut tehdä enempää maailmankatsomuksensa filosofisissa perusteissa kuin yhteiskunnallispoliittisessa opissaankaan. „Tolstoi oli ensimmäinen (!), joka objektivoi, s.o. loi ei ainoastaan itseään, vaan myös muita varten sen *puhtaasti inhimillisen* (kursivointi joka kohdassa Bazarovin) uskonnon, josta Comte, Feuerbach ja muut nykyajan kulttuurin edustajat ovat saattaneet vain subjektiivisesti (!) haaveilla” j.n.e. j.n.e.

Tuollaiset puheet ovat pahempia kuin tavallinen poroporvarillisuus. Se on „loan” koristelemista valekukilla, mikä saattaa vain pettää ihmisiä. Yli puoli vuosisataa sitten Feuerbach, joka ei pystynyt „löytämään synteesiä” maailmankatsomuksessaan, mikä monessa suhteessa oli saksalaisen klassillisen filosofian „viimeinen sana”, sotkeentui niihin „subjektiivisiin haaveisiin”, joiden merkityksen tosi edistykselliset „nykyajan kulttuurin edustajat” olivat jo kauan sitten arvostaneet kielteiseksi. Kun nyt julistetaan, että Tolstoi „oli ensimmäinen, joka objektivoi” nuo „subjektiiviset haaveet”, niin se merkitsee siirtymistä takaisin-

päin kääntyvien leiriin, se merkitsee poroporvarillisuuden imartelemista, merkitsee vehiläisten säestämistä.

„On itsestään selvää, että Tolstoin perustamassa liikkeessä (!?) täytyy tapahtua syviä muutoksia, jos sen kohtalona todellakin on esittää suurta maailmanhistoriallista osaa: patriarkaalisen talonpoikaiselämän ihannoiminen, mieltymys luontoistalouteen ja monet muut tolstoilaisuuden utopoiset piirteet, jotka nykyään työntyvät (!) etualalle ja näyttävät oleellisimmilta, ovat todellisuudessa juuri subjektiivisia aineksia, joilla ei ole välttämätöntä yhteyttä tolstoilaisen „uskonnon” perustaan”.

Tolstoi on siis „objektivoimut” Feuerbachin „subjektiiviset haaveet”, mutta se, mitä Tolstoi on kuvannut nerokkaissa taideteoksissaan ja täysin ristiriitaisessa opissaan, siis Bazarovin mainitsemat viime vuosisadan Venäjän taloudelliset erikoisuudet ovat hänen opissaan „juuri subjektiivisia aineksia”. Se on juuri sitä, mistä sanotaan, että on osunut harhaan. Mutta todellakin: „uupuneelle ja veltostuneelle” (j.n.e., kuten ylempänä on siteerattu) „sivistyneistölle” ei ole mikään sen mieluisampaa, halutumpaa, suloisampaa, mikään ei sukoile sen veltoutta enemmän kuin tämä Tolstoin „objektivoimien” Feuerbachin „subjektiivisten haaveiden” ylistely ja tämä huomion *kääntäminen* pois niistä konkreettisista historiallis-taloudellisista ja poliittisista kysymyksistä, jotka „nykyään työntyvät etualalle”!

On ymmärrettävää, että Bazarovia ei miellytä varsinkaan se „jyrkkä arvostelu”, jota pahanvastustamattomuusoppi on herättänyt „radikaalisen sivistyneistön taholla”. Bazaroville „on selvää, ettei tässä voida puhua passiivisuudesta eikä kvietismistä”. Selittäessään ajatustaan Bazarov viittaa tunnettuun „Hölmö Iivana” satuun ja kehottaa lukijaa „kuvittelemaan, että sotamiehiä hölmöjen kimppuun ei lähetä torakkatsaari, vaan hölmöjen oma, viisastunut hallitsija Iivana ja että näiden, juuri hölmöjen keskuudesta otettujen ja siis kaikilta henkisiltä ominaisuuksiltaan heille läheisten sotamiesten avulla Iivana aikoo pakottaa alamaisensa täyttämään joitain syntisiä vaatimuksia. On aivan ilmeistä, ettei hölmöjen, jotka ovat melkein aseettomia eivätkä tunne taistelujärjestystä, kannata haaveillakaan fyysillisen voiton saavuttamisesta Iivanan sotajoukosta. Silläkään ehdolla, että hölmöt tekevät mitä tarmokkainta „väkivaltaista vastarintaa”, he eivät pysty voittamaan Iivanaa fyysillisellä, vaan ainoastaan moraalisella

vaikutuksella, s.o. ainoastaan Iivanan sotaväkeen kuuluvien sotamiesten niin sanotun „demoralisaation” tietä”... „Hölmöjen väkivaltainen vastarinta johtaa samaan tulokseen (mutta vain kehnommin, vain suuremmin uhrein) kuin vastarinta ilman väkivaltaa”... „Se, ettei pahaa pidä vastustaa väkivallalla, tahii ylipäänsä keinon ja tarkoituksiperän harmonia (!) ei suinkaan ole ainoastaan yhteiskunnan ulkopuolella oleville moraalisaarnaajille ominainen aate. Tämä aate on jokaisen eheän maailmankatsomuksen välttämätön osa”.

Näin ajattelee Potresovin sotajoukon uusi soturi. Emme voi ryhtyä tässä erittelemään hänen mielipiteitään, ja ensimmäisellä kerralla kaiketi riittää, kun yksinkertaisesti mainitaan niistä tärkein ja lisätään muutama sana: se on puhtainta vehiläisyyttä.

Loppusointuja kantaatista, jonka aiheena on se, etteivät korvat kasva otsaa ylemmäksi: „Ei ole syytä kuvata heikkouttamme voimaksi, etevämmyydeksi Tolstoin „kvietismiin” ja „rajoittuneeseen järjellisyteen” verraten (entä järkeilyjen epäjohdonmukaisuuteen verraten?). Sellaista ei pidä puhua yksinomaan siksi, että se on ristiriidassa totuuden kanssa, vaan myös siksi, että se estää meitä ottamasta oppia aikamme suurimmalta mieheltä”.

Niin. Niin. Ei kuitenkaan ole syytä vihotella, hyvät herrat, eikä vastata naurettavalla pöyhkeilyllä ja haukkumisella (kuten tekee hra Potresov „Nasha Zarjan” 8. ja 9. numerossa), kun Izgojevit antavat teille siunauksensa ja hyväksymisensä ja suutelevat teitä. Noista suuteloista eivät enempää entiset kuin uudetkaan Potresovin sotajoukon soturit saa itseään puhtaiksi.

Tämän sotajoukon yleisesikunta on varustanut Bazarovin kirjoituksen „diplomaattisella” varauksella. Mutta eipä ole paljon parempi hra Nevedomskin pääkirjoitukseen, joka on julkaistu ilman mitään varauksia. „Imettyään itseensä”, kirjoittaa tämä nykyisen sivistyneistön kaunopuhuja, „ja olennoituaan lopullisessa muodossa Venäjän orjuuden luhistumisen suuren aikakauden perusvirtaukset ja pyrki- mykset, Leo Tolstoi osoittautui myös yleisinhimillisen ideologisen periaatteen — *omatuntoperiaatteen* — mitä puhtaimmaksi, täydellisimmäksi olennoitumaksi”.

Bum, bum, bum... Imettyään itseensä ja olennoituaan lopullisessa muodossa liberaalis-porvaristiselle publisistii-

kalle ominaiset deklamoinnin tärkeimmät konstit M. Nevedomski osoittautui myös yleisinhimillisen ideologisen periaatteen — tyhjänpäiväisen kielenpieksännän periaatteen — mitä puhtaimmaksi, täydellisimmäksi olennoitumaksi.

Vielä eräs, viimeinen mietelmä:

„Kaikki nuo Tolstoin eurooppalaiset ihailijat, kaikki nuo erinimiset Anatole Francet, ja edustajakamarit, jotka äskettäin äänestivät valtavana enemmistönä kuolemanrangaistuksen lakkauttamista vastaan ja jotka nyt ovat seisomaan nousemalla kunnioittaneet suuren, *eheän* miehen muistoa, koko tuo keskitiin, puolinaisuuden ja varauksellisuuden valtakunta — miten suurenmoisena, miten mahtavana, yhdestä puhtaasta metallista valettuna seisookaan niiden edessä tämä Tolstoi, tämä yhtenäisen periaatteen elävä olennoituma”.

Oh-hoh! Koreasti sanottu — ja kaikki tuo on kuitenkin valhetta. Tolstoi ei ole valettu ei yhdestä, ei puhtaasta eikä myöskään metallista. Ja „kaikki nuo” porvarilliset ihailijat ovat „seisomaan nousemalla kunnioittaneet” hänen muistoaan *juuri* eheydestä poikkeamisen vuoksi *eivätkä* „eheyden” vuoksi.

Hra Nevedomski on lörpäyttänyt vahingossa vain yhden kunnan sanasen. Tuo sananen — varauksellisuus — luonnehtii „Nasha Zarjan” herroja yhtä hyvin kuin *heitä* luonnehtii ylempänä esitetty V. Bazarovin lausunto sivistyneistöstä. Edessämme on yhtenään „varauksen” sankareita. Potresov tekee varauksen, että hän ei ole samaa mieltä machilaisten kanssa, vaikka puolustaakin heitä. Toimitus tekee varauksen, että se on eri mieltä Bazarovin „erinäisistä väittämistä”, vaikka jokaiselle on selvää, ettei tässä ole kysymys erinäisistä väittämistä. Potresov tekee varauksen, että Izgojev on mustannut häntä. Martov tekee varauksen, että hän ei ole täysin samaa mieltä Potresovin ja Levitskin kanssa, vaikka hän tekeekin juuri näille varman poliittisen palveluksen. Kaikki yhdessä he tekevät varauksen, etteivät ole yhtä mieltä Tsherevaninin kanssa, vaikka ovatkin mieltyneet enemmän hänen *jälkimmäiseen* likvidaattoruushenkiseen kirjaseensa, jossa on kaksin verroin hänen edellisen aikaansaannoksensa „henkeä”. Tsherevanin tekee varauksen, että hän ei ole samaa mieltä Maslovin kanssa. Maslov tekee varauksen, että hän ei ole samaa mieltä Kautskyn kanssa.

Kaikki he yhdessä ovat samaa mieltä ainoastaan siitä, että he ovat eri mieltä Plehanovin kanssa ja että tämä

syyttää parhaavasti heitä likvidaattoruudesta, vaikkei muka itse kykene selittämään, miksi hän nykyisin on lähentynyt eilisiä vastustajiaan.

Ei ole mitään yksinkertaisempaa kuin selittää tämän varauksellisille miehille käsittämättömän lähenemisen syyt. Kun meillä oli lokomotiivi, olimme peräti erimielisiä siitä, vastaako sanokaamme 25 tai 50 virstan tuntinopeus tämän lokomotiivin vahvuutta, polttoaineväyryyden suuruutta j.n.e. Tästä samoin kuin jokaisesta mieliä kuohuttavasta kysymyksestä väiteltiin kiivaasti ja usein kiukkuisestikin. Tämä väittely — kirjaimellisesti jokaisesta kysymyksestä, mistä se syntyi — tapahtui kaikkien nähden, kaikkia varten julkisesti, ajatukset sanottiin loppuun saakka eikä niitä hämätty millään „varauksilla”. Eikä meidän kenenkään päähän pälkähä perua jotakin tai voivotella „väittelyn kiukkuisuuden” takia. Mutta kun lokomotiivi on vaurioitunut, kun se on kyljellään suossa „varauksellisten” intelligenttien hihittäessä sen ympärillä halpamaisesti sen johdosta, että „ei ole edes mitään likvidoitavaa”, koska lokomotiivia ei ole enää olemassa, niin silloin meitä, eilisiä „kiukkuisia väittelijöitä” lähentää toisiimme sama, yhteinen tehtävä. Yhteisen tehtävämme me suoritamme yhdessä luopumatta mistään aikaisemmasta, unohtamatta mitään ja antamatta mitään lupauksia erimielisyyksien katoamisesta. Koko huomiomme ja kaikkien ponnistustemme kohteena on lokomotiivin nostaminen ylös, sen uudentaminen, lujittaminen, voimistaminen, asettaminen kiskoille — kulkunopeudesta ja joidenkin ratavaihteiden kääntämisestä ehdimme väitellä sitten, kun aika koittaa. Nykyhetken tehtävänä vaikeana aikanamme on luoda jotain sellaista, mikä voi antaa vastaiskun „varauksellisille” miehille ja „veltostuneelle sivistyneistölle”, jotka kannattavat vallitsevaa „lokaa” suoranaisesti ja välillisesti. Nykyhetken tehtävänä on kaivaa malmia, vaikka olosuhteet olisivat mitä vaikeimpia, hankkia rautaa, valaa marxilaisen maailmankatsomuksen ja tätä maailmankatsomusta vastaavien päällysrakennusten terästä.